

Hendrik van Oort (1775—1847): Gezicht op de Pausdam en Achter de Dom te Utrecht, olieverf op paneel, 42 x 34 cm., ca. 1820.

De periode na de napoleontische tijd kenmerkt zich, vooral in ons land, door afkeer van de uit de inlijving bij het keizerrijk voortvloeiende, opgedrongen grandeur, oorlogen en misère.

De streng klassicistische, bewust imponerende hofstijl van Napoleon, het Empire, werkt nog lang na, maar dan in burgerlijke zin omgebogen.

Dit geldt ook voor de schilderkunst: men vertilt zich niet langer aan zwaar klassieke onderwerpen, maar richt zich, naar goedhollandse traditie, weer op de intimiteit van het bekende; de vertrouwde omgeving van eigen huis, stad en omgeving wordt opnieuw hoofdbron van inspiratie.

Toch missen schilderijen van deze periode zoals dit stadsgezicht door van Oort, zowel de zelfbewustheid waarmee de 17e-eeuwers hun stad schilderen, als de elegante puntigheid der 18e-eeuwse stadsgezichten.

Daarentegen weet men de warme, koesterende intimiteit van het vertrouwde, ondanks koel-zakelijk waarnemen, iets van beslotenheid te geven.

Uit een bijna gelijktijdig schilderij van J. H. Verheyen blijkt dat van Oort beide hoekhuizen, het rechtse maar net zichtbaar, naar waarheid heeft afgebeeld kort voor de afbraak in het begin der jaren twintig, toen ze door moderner bouwsels werden vervangen. Het linker hoekhuis naar de Trans met lage aanbouw en tegen de pui een rustiek gemakhuisje, is omstreeks de eeuwwisseling ten tweeden male verbouwd tot de huidige winkelpui met jugendstilachtige spiegelensters en is thans met de aangrenzende huizen aan de Pausdam, in gebruik bij het Pedagogisch Instituut der Rijksuniversiteit. Bij verbouwingen is de tuinmuur wat ingekort en verkreeg de lage toren rechts daarvan dakkantelen.

Onze schilder heeft op grond van gedegen vakkennis alles kundig vorm gegeven in dit zo sfeervolle stadsgezicht.

Het kunstwerk van de maand is gedurende de maand november geëxposeerd in de hal van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1. (Buslijn 2)